

**Ivsti Rycqvii Canonici Gandavensis, Civis Romani, De
Anno Secvlari Ivbileo Syntagma**

De Rycke, Josse

Antverpiae, 1624

Capvt V. Eius Anni priuilegia, amplius exposita. Locus Leuitici difficilis
explicatus. Obæerati apud Persas, Græcos, Romanos malè habiti.
Quæna[m] apud Hebræos seruitus. Anni Septimi & Quinquagesimi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64507](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64507)

CAPVT V.

*Eius Anni privilegia ampliùs exposita. Locus
Leuitici difficilis explicatus. Oberati apud
Persas, Græcos, Romanos malè habiti.
Solonis. Quenam apud Hebræos
seruitus. Anni Septimi & Quinquagesi-
mi comparatio.*

Privilegia populo Dei electo Anno
Quinquagesimo concessa, ea par-
tim Terram ipsam, eiusque fructus;
partim Homines, eosque variè mi-
seros aut oppressos respiciebant.

Terræ ^{Lev. 25.} eadem data quæ Anno Septimo ^{Lev. 25.}
Sabbatario: ab omni agriculturâ cessatum: quic-
quid sponte Terra protulisset delibatum leuiter
aut carptum à seruo, ancillâ, aduenâ, mercena-
rio; bestiis etiam ac iumentis in cibum data.
Prouidente benignissimo Numine, sicut dixi-
mus, vt in Mysticâ cessatione Triennalis abun-
dantiæ fructum tellus inarata proferret. Vineæ
iis annis non putabantur, fruges non meteban-
tur, oliuæ ad pressuram non legebantur: om-
nia promiscui ac liberi vsus erant: nihil diuiti-
bus, nihil auaris Euclionibus, in penum aut
horreum recondebatur. Aureum planè sæ-
culum renatum diceres, quando, vt fingunt
Poëtæ,

Mollia

¶ *ad. 1. Mat.*

*Mollia secura peragebant otia gentes,
Ipsa quoque immunis, rastroq₃ intacta, nec vllis
Saucia vomeribus per se dabat omnia tellus:
Contentiq₃ cibis nullo cogente creatis
Arbuteos factus, montanaq₃ fraga legebant.*

In hac tamen rerum omnium facultate, diuite-
que abundantia, difficultatem aliquam mouent
Diuinæ Scripturæ interpretes, de *Vuis primitia-
rum*, quas Leuit. xxv. Dominus colligi vetat quasi
vindemiam. Nata ea difficultas ex ambiguitate
vocis נְזִירָה NEZIRECHA, quæ & Nazaraos
attonfos Domino, & Separationem significat:
Vnde aliis alia huius loci interpretatio placuit.
Mihi si sententiã proferre cõcessum inter sum-
mos primi subsellij Senatores, dicerem ἐνσόχως
interpretatos fuisse illos qui *Vuas separationis*
reddiderunt. *Separare* enim hîc est priuato vsui
aliquid in cellam aut penuarium abdere, vel vi-
no colando referuare: quod Deus tempore ἀνί-
σεως seuerissimè fieri vetat. LXX. non multum
abeunt, qui εαφὸλὴν τῆ ἀγιόσματος exponunt, quod
nimirum fruges tunc Deo sacræ essent, & ton-
deri falce vetarentur, sicut Nazaraeorum comæ,
propter religionem. Vulgatam lectionem ita
tuetur D. Hieronymus vt *Vua Primitiarum* sint
quæ instar Primitiuorum Anno Sanctificatio-
nis Deo relinquerentur. Iudicet Lector erudi-
tus; ego meam, citra præiudicium cuiusque, ve-
recundè sententiã protuli. Erant & hominum
eo Anno Priuilegia, inprimis Liberorum; sed
tenuium, & paupertatis ac indigentia, cuius gra-
uissimum onus vulgò putatur, fasce oppresso-
rum. His alienum æs remittebatur, mutuum non
reddi-

redditum dimittebatur, rerumque immobilium alienatæ possessiones gratis restituiebantur. Quæ restitutio quomodo fieret, præter Diuinos Libros, perspicuè ac summatim Iosephus tradidit Lib. III. Antiq. c. x. Verba ponemus ex interpretatione Geleuiana: *Instante IOBELO, quæ vox LIBERTATEM significat, conueniunt venditor agri & emptor, computatisque fructibus, ac expensis in agrum factis, si fructus maiores fuisse compendantur recipit agrum venditor: quod si expensæ maiores fuerint, hoc quod deest recipiēs emptor possessionem alteri cedit: sin utraque paria fuerint, possessio ad veteres Dominos reuertitur. Idem ius est & in domos quæ in vicis non munitis venduntur: diuersum verò de illis quæ intra opidorum mœnia venduntur. Quod autem hæ non pari iure venirent ea ratio fuit, vt est apud Abulensem, quia per possessiones intra Urbem non fiebat distinctio Tribuum ac familiarum, cum opida Leuitis assignata essent ad inhabitandum; sed per villaticas mansiones, in quibus agri ac domus suum cuique Tribui discrimen faciebant. Equidem Leuitarum domus, vbicumque sitæ essent, etiam si in Iubileo redemptæ non fuissent, omni tempore redimi ac recuperari poterant: cuius rei rationem Origenes in Homiliâ singulari hac de re scriptâ, & alij multi in caput Leuitici prædictum, reddiderunt. Hinc apparet quanta indulgentiâ ac lenitate populus Iudaicus inuicem vsus sit, è Diuino præcepto, præ cæteris nationibus, apud quas *ἀνθρωποφιλία* durissimè semper habiti leguntur. Apud Persas enim infamiâ, quæ poterat esse maxima, notati: apud Athenienses,*

Perperam
Cyrillo Ale-
xand. ascri-
bitur.

obseruati.

Plutarch. lib.
de Fon.
Demosthen.
passim.

nienses, columnis ad ignominiam perpetuam
Agell. lib. 20 ἐν τῇ ἀκροπόλει, hoc est, in *Arce ciuitatis*, inscri-
 pti: apud Romanos veteres, in nexum aut com-
 pedes dati, aut (quod horrendum etiam dictu,
 & cogitatu) legibus *XII. Tabularum* findi à
 creditoribus, & in partes secari iussi. Et quidem
 verba ipsa Legis dicam, nequis putet me com-
 mentitiam fabulam adferre. ea talia sunt apud
1614. Cæcilium I. C. TERTIIS. NUNDINIS. PAR-
 TEIS: SECANTO. SI. PLVS. MINVSVE. SE-
 CVERINT. SINE. FRAVDE. ESTO. Illud ergo
 periculum incurrebatur *Tertiis Nundinis*: *Vinctis*
enim debitoribus (vtidem Cæcilius hanc legem
 explicat) *ius erat paciscendi: ac nisi pacti forent ha-*
bebantur in vinculis dies LX. inter eos dies trinis
nundinis continuis ad Prætozem in Comitium pro-
ducebantur: quantaq; pecunia indicati essent præ-
dicabatur. Tertiis autem Nundinis capite pœnas da-
bant, aut trans Tiberim peregrè venum ibant. Capitis
pœnam intellige; quam dixi, verè horribilem,
metuendam, barbaram, atrocem. Quam legem
etsi mos publicus constanter, teste Quinctiliano,
repudiauit; mirum tamen, immò indignum, in
tam cordatâ R. P. vniquam fuisse promulga-
tam. Eâ verò pœnâ cessante, aut propter eius di-
ritatem in vsum numquam receptâ, vincula ta-
men, nerui, compedes, ergastula in libera etiam
corpora numquam sæuire desierunt. Quod ex
istis M. Manlij apud Liuium verbis apparet:
Acrioris quippe æris alieni stimulos esse, qui non ege-
statem modò, atque ignominiam minentur, sed neruo,
ac vinculo corpus liberum territent. Item è querelâ
istâ coniuratorum apud Sallustium: Deos homi-
nesq;

lib. 6. 1

in bello Ca-
til.

nesq; testamur nos arma cepisse vti corpora nostra
 ab iniuriâ tuta forent, qui miseri, egentes, violen-
 tiâ atque crudelitate fœneratorum pleriq; patria, sed
 omnes famâ atque fortunis expertes sumus. Et quæ
 ibi alia sequuntur. Rara ergo Nouarum Tabu-
 larum Romæ priuilegia, raræ æris alieni, raræ
 fœnebrium vsurarum, in solatium miserorum aut
 egentium, remissiones. Et si quando, vel Tribu-
 norum rogatu, vel Principum virorum commi-
 seratione, tale aliquid parabatur, in ambitus sus-
 picionem plerumque venerunt; atque ideò ab
 optimatum & ditiorum factione summis cona-
 tibus impediti. Non minorem iniuriam ære alic-
 no implicati apud Athenienses, ante Solonis
σεισάχθειω, patiebantur, teste Laërtio: quorum
 ipse misertus Septem talenta, ex patrimonij iure
 sibi debita, primus remisit, cæterosq; ad par-
 faciendum exemplo suo prouocauit. At in He-
 braico populo præter illam, quam dixi, *κληροχρῶν*
ἀποκατάστασις, corporum quoque libertas, & serui-
 tutis abolitio anno Iubileo concessa. qui enim
 vel penuriâ adacti sponte se ad mercedes oppi-
 gnerauerant, vel qui, contribules cùm essent,
 ob delictum seruire *in seculum* iussi erant, Liber-
 tatem eo anno plenissimam consequabantur. In
seculum, inquam, id est in proximum Iubileum,
 nam vltra id spatium Hebræorum seruitutes ex-
 tendi non licebat. Erat tamen aliquod Seruo-
 rum genus qui etiam Anno Sabbatico liberta-
 tem nanciscebantur: at si quis apud Iudices sese
 aure perforatâ in seruitutem tradidisset, in se-
 culum seruebat: quo expleto, ad tribum quis-
 que suam, & familiam, ac cognationem redibat.

Mirum

legem quam
 debita, aho
 olebat.

rei familiaris
 restitutione.

vide iof. 27.

Exod. 21.
 Len. 25.
 Deut. 15.

Mirum verò quâ sancienti sœueritate supremus
 Legislator hoc Mandatum publicârit, additis
 formulis: METVITO. DEVM. TVVM. &, TI-
 MEAT. VNVSQVISQVE. DEVM. SVVM. nè sci-
 licet profanæ crudelitatis exempla secuti fero-
 ciùs in libera corpora sibi addicta sœuirent. In-
 signis etiam illa Diuinæ Benignitatis promissio,
 si quis Mandato huic obediret: *Facite (inquit)
 precepta mea, & iudicia custodite, & implete ea, vt
 habitare possitis in terra absque vilo pauore, & gi-
 gnat vobis humus fructus suos, quibus vescamini vs-
 que ad saturitatem, nullius impetum reformidantes.*
 Quæ iudicia Domini quamdiu custodierunt
 Hebræi, & impleuerunt, *δικαιοπραγῆς ὡς ἀληθῶς*
 (vt ait de ipsis Strabo) domi felices, hostibus fo-
 ris terrori ac venerationi fuere. Vbi verò *in viam
 Gentium abeuntes* ea contempserunt, ac nauci
 habuerunt; fame & pestilentia afflicti, dome-
 sticisq̄ dissidiis attriti, mutuis vulneribus con-
 ciderunt; aut durissimam apud Allophylos ser-
 uitudinem seruire coacti. Quæ omnia Præceptum
 istud *δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας μετὸν* violantibus
 verbo Domini Propheta prænunciârat. Et hæc
 hæctenus de Priuilegiis Anni Quinquagesimi,
 qui cum perfectæ Remissionis esset duplici hac
 re annum Hebdomadicum superabat: Quòd
 Seruos omnes Hebræos manumitteret, nemine
 excepto; & possessiones rei amissæ gratis resti-
 tueret; quod, inter cætera, eruditè à Francisco
 Riberâ vidimus obseruatum.

verè iustitiâ
 solentes.

iustitiæ &
 charitatis
 plenum.
 Philo.
 hebræi. c. 34.

lib. 5. de
 Templo.